

Гражданско участие и граждански ценности сред деца и младежи

Как и колко активни са младите хора от уязвими училищни общности? Какво ги вълнува и какви са мечтите им? Според данни от проучване на Институт "Отворено общество – София" при учениците в VII-XII клас от уязвими училищни общности в България се наблюдават сложни и многопластови тенденции, но общата картина свидетелства за достатъчно висока степен на гражданска енергия и готовност за участие в обществения живот. На практика степента на гражданска активност на децата и младежите от уязвими училищни общности не е по-ниска от тази на среднестатистическия пълнолетен гражданин в България.

Проучването е осъществено в рамките на проект „Интеркултурна академия за гражданско участие и толерантност“, осъществяван от ЦМЕДТ „Амалипе“ в партньорство с Институт „Отворено общество – София“ и с финансова подкрепа от посолството на САЩ в България.

Изследването констатира изненадващо високи нива на гражданско участие и ангажираност сред младежите от уязвими училищни общности, както и изострена чувствителност към проблемите в училищата, в непосредствената обкръжаваща среда, в България и в света като цяло.

Изследването е проведено в края на 2022 г. – в период на дълги икономически затруднения, започнали с пандемията и продължили с войната в Украйна и кризата с енергийните доставки и растящите цени на горивата и енергията. В този контекст анкетираните ученици посочват като основни проблеми за страната високите цени и инфлацията, особено при храните, горивата и електроенергията, слабото икономическо развитие, бедността и неравенството, ниското качество на образованието и достъпа до здравната система.

Четирите водещи проблема в училището, изведени от респондентите, са свързани с прояви на агресия и насилие: ученици, които си мислят, че всичко им е позволено, липса на дисциплина, агресия и насилие в училище и обобщаващото – лоши взаимоотношения между учениците. Въпреки констатираните проблеми около 60% от учениците оценяват позитивно свободата за изразяване, която им предоставят повечето учители, както и усилията на учителите да намерят най-добрия баланс между свобода и дисциплина в училище. Учениците от уязвими училищни общности проявяват голям интерес и към редица глобални проблеми, които експерти също биха посочили като най-наболели и неотложни.